

NVE
Postboks 5091, Majorstua,
0301 OSLO

Til: **Konsesjonsavdelingen**
ved: **Ellen Flåhagen Andersen**

Deres Ref.:

Vår Ref.:

Dato:

NVE - 2014-04-24 - Kommentarer til høringsuttalelser v1 BM

2. mai. 2014

Botna Kraftverk i Fjærland – Kommentarer til høringsuttalelsene

Vi viser med dette til mottatte høringsuttalelser i forbindelse med den offentlige høringen av konsesjonssøknaden for dette kraftverket, hvor vi har notert følgende høringsuttalelser som er kommet oss i hende så langt og som vi har kommentert under:

1. Sogndal kommune, ...
2. Fylkesmannen, ...
3. Fylkeskommunen, ...
4. Statens vegvesen, ...
5. Fjærland Bygdeutvalg, ...
6. Fjærland Reiselivslag, ...
7. Ornitologisk forening, ...
8. Sogn og Fjordane Turlag, ...
9. Naturvernforbundet, ...

Vi har gått nøye igjennom de forskjellige høringsuttalelsene, og vurdert uttalelsene og deres relevans opp mot å finne mulige justeringer av prosjektet for å kunne redusere ulempene i fht allmenne hensyn og gjøre prosjektet mer akseptabelt, i hht følgende uttalelser:

---

1 – Sogndal Kommune (SK)

Kommunen har både et saksframlegg og en beslutning, men vi forholder oss da kun til beslutningen i formannskapet, som så langt er den gjeldende, inntil beslutningen fra kommunestyret kommer.

Bruk av rein og fornybar energi er eit viktig klimatiltak. Utnytting av vassressursane gir verdiskaping for lokalsamfunnet. Ei samla vurdering er at samfunnsnyttan av småkraftutbyggillg er større enn ulempene med naturinngrepa utbygginga medfører.

Kommunestyret tilrår at det vert gjeve konsesjon for Skeidsflåten, Mundalselvi, Tverrdalselvi, Tverrdøla, Fardal, Botna og Jakobakka småkraftverk.

For alle utbyggingane bør konsesjonen verta gjeven på følgjande vilkår:

Anleggsperioden skal leggjast utanom yngleperioden for fuglar og pattedyr.

For Tverrdalselvi småkraftverk bør det setjast flg. tilleggsvilkår:

1. *Det skal gjennomførast tiltak som minimerer problem med gassovermetting og fiskedød.*
2. *Kraftleidning over Bøyaelvi skal om mogleg erstattast med jordkabel.*

For Jakobsbakka småkraftverk bør det setjast flg. tilleggsvilkår:

Kraftstasjonen må flyttast til alternativ plassering synt på høyringsmøte, lenger sør og lenger vekk frå Bøyastølen.

Vi kan bare konstatere at Sogndal kommunen tilrår at prosjektet får konsesjon på å bygge ut slik som omsøkt uten tilleggsvilkår:

2 – Fylkesmannen (FM)

Fylkesmannen kommenterer spesielt som følger:

1. Elva er et viktig landskapselement og inngrepet blir synlig med en 4 m høy demning
2. Det er en merket tursti opp til Geitabotn på den andre siden av elva for rørgata.
3. Det er prioriterte naturtyper ved Botna som «gråor-heggeskog» og «gammel løvskog» (osp) som vil bli påvirket av rørgata.
4. Det er rødlistede arter i planområdet som alm, og strandsnipe bruker trolig området samt fossefall. Ved en evt utbygging må det være med miljøbasert minstevannføring.

Konklusjon

Vi vurderer søknaden for Botna kraftverk til å vere lite miljøtilpassa, og reguleringa med dei planlagde inngrepa (veg, rørygate m.m.) vil medføre både store synlege inngrep og tilnærma tørrlegging av eit vassdrag med fossar i eit ope landskapsrom med store reiselivskvalitetar. Fylkesmannen meiner at utbygginga ikkje er akseptabel for dei allmenne interessene og vil rå i frå at det vert gjeve konsesjon.

Utbygger kommentarene til FM som følger:

1. Utbygger mener at planene er godt miljøtilpasset allerede og at anlegget knapt vil bli synlig etter noen år. Det er mulig å gjøre demningen ned mot 3 m og man kan støpe inn steiner i underkant på vannsiden slik at demningen ikke fremstår som særlig stor og kanskje mer som en terskel. Med ei nedgravd rørgate vil terrenget her raskt gro til igjen.
2. Når det gjelder turstien så er det begrenset hva man vil se av elva fra stien da den ligger et stykke inne i skogen. Videre hevdes det fra lokalt hold at denne stien er relativt lite brukt.
3. Det er definert naturtyper som gråor-heggeskog og gammel løvskog på stedet, men dette er skog i et landbruksområde hvor det regelmessig hogges ut. Ettersom det ikke foreligger noen form for vern eller en fredningsplan for prosjektområdet, ser ikke utbygger at dette skal være et tungveiende argument, men det vil bli hensyntatt å unngå større inngrep i dette området enn det som strengt tatt er nødvendig.
4. Når det gjelder rødlistede arter som blant annet alm er denne arten ikke avhengig av minstevannføringslipp. Tilstedeværelsen av strandsnipe er ikke påvist, men dette er selvsagt mulig. Slik vi kjenner denne arten har den heller ikke et stedbunden habitat etter som denne arten er relativt ”mobil” og vil kunne returnere når arbeidene er ferdig. Fossefall er beskrevet i biologirapporten, men den er ikke truet men snarere karakterisert som livskraftig med koden «LC».

Utbygger konstaterer at FM ikke støtter en konsesjon for Botna.

3 – Fylkeskommunen (FK)

Fylkeskommunen har som kommunen både et saksframlegg og en beslutning, men vi forholder oss da kun til beslutningen som er den gjeldende.

FK har spesielt for Botna følgende bemerkninger:

1. Vassforskrifta etc: ingen ulemper er forventet.
2. Biologisk mangfold: Under *verdifulle naturtyper* vises det til dette med gammel løvskog som blir berørt av rørgata, og de ber om at man forsøker å redusere bredden på traseen der den krysser dette området for i minst mulig grad berøre ospetrærne. Mht *Fugl og pattedyr* vil mindre vannføring

forverre situasjonen for Fossekall, men dette kan kompenseres med minstevannføring og restvannføring. Det er mindre sannsynlig at arter som strandsnipe og linerle vil rammes negativt. *Akvatisk miljø*; en utbygging av Botna vil ikke bli berørt av viktige ferkvannslokaliteter, elvemusling eller ål og i liten grad består av bekkeørret.

3. Landskap, friluftsliv og turisme (LFT); Elva renn sentralt i bygda og er godt synlig fra veien, og spesielt under flom. Veien vil også bli synlig fra bygda. FK mener minstevannføringen bør økes. Konsekvensen for landskap er middels negativ.
4. Kulturminner; Elver, fosser og stryk er et viktig helhetlig landskapsbilde og hvor redusert vannføring vil redusere opplevelsene. Dersom det er viktige kulturminner etter 1537 må planene justeres slik at kulturminnene forblir urørt.
5. Automatisk freda kulturminner; FK sier et potensialet er lite i dette prosjektet, men FK påpeker at det er undersøkelsesplikt som ikke er utført ennå.
6. Samla vurdering;

Fylkesrådmannen mener at ulempene knytt til det planlagde tiltaket generelt vil bli moderate, men at det av omsyn til landskap og brukarinteresser bør legges til grunn ei noko høgare minstevass-føring om sommaren. Fylkesrådmannen foreslår 30 liter/sek, dvs. tre gangar meir enn det som er lagt til grunn i søknaden. Utanom opprusting og bygging av ny veg til inntaket vil dei fysiske anlegga bli lite dominerande. Veganlegget bør byggast så skånsamt som mogeleg.

Konklusjon/tilråding

Fylkesrådmannen rår til at det blir gitt konsesjon for Botna kraftverk. Av omsyn til landskap og brukarinteresser bør minstevassføringa aukast til om lag 30 liter/sek om sommaren.

Utbygger har gått igjennom FK sine bemerkninger og har følgende kommentarer til respektive punkter:

1. Vannkvaliteten på aktuell strekning er sterkt merket av kaldt brevann og uten andre spesielle påvirkninger. Utbygger kan ikke se at planlagt utbygging vil nevneverdig forandre denne statusen.
2. Utbygger mener at tiltakene har liten virkning for landskapet og turistene siden det er relativt langt fra veien.
3. Utbygger er heller ikke kjent med at det er kulturminner i dette området.
4. Utbygger vil gjøre en undersøkelse mht automatisk fredede kulturminner før det blir noen byggestart.
5. Som en samlet vurdering for Botna, mener FK at konsekvensene er moderate og det er utbygger enig i. Utbygger kommenterer at en endring av minstevannføring til 30 liter per sekund om sommeren vil medføre en produksjonsreduksjon på nesten 0,2 GWh. Dersom dette velges bør man også vurdere at det ikke kreves minstevannføring om vinteren.

Utbygger konstaterer at FK tilrår konsesjon for Botna.

4 – Statens Vegvesen (SV)

SV har følgende kommentarer til søknadene;

1. *Der det vert behov for ny vegtilkomst eller der det vert utvida bruk av eksisterande avkøyrsløse, må det søkjast Statens vegvesen om ny avkøyrsløse eller utvida bruk av eksisterande avkøyrsløse.*
2. *Alle tiltak innanfor byggjegrensa til riksvegen, som er 50 meter, må det søkjast om, dette gjeld og massedeponi, riggområder og oppstillingsplassar etc.*

3. *Ei eventuell føring av rørgate eller kraftledning langs veg må ikkje komme nærare vegskulder/fylling enn 1 meter, byggjegrensa på 50 meter gjeld og her. Ynskjer de likevel å føre leidningar/røyr nærare enn dette eller inn på Statens vegvesen sin eigedom, så må de søkje om dette.*

Vi har gått igjennom SV sine bemerkninger og har følgende kommentarer til respektive punkter:

1. Ja dersom det blir behov for ny eller utvidet bruk vil vi sende en søknad om det.
2. Demningen er langt unna Rv 5 og det blir ikke behov for noen søknad.
3. Rørgata her kommer nær Rv 5 inn mot kraftstasjonen, men den ligger da her på et jorde.

Med dette skulle forholdet til SV være klarlagt og i orden.

5 – Fjærland Bygdeutvalg (FB)

FB fokuserer på følgende tema:

1. FB refererer til Småkraftplan for Fjærland
2. Antall sysselsatte i primærnæringer og viktigheten av å kunne utnytte naturressursene.
3. En styrking av inntektsgrunnlaget vil sikre bygda og attraktiviteten også for turister.

Utbygger har egentlig ingen kommentarer til denne uttalelsen.

6 – Fjærland Reiselivslag (FR)

FR fokuserer på følgende tema:

1. FR påpeker at reiselivet er ei viktig næring i Fjærland og at en generell styrking av landbruket og annen lokal næring også gavner reiselivet.
2. FR påpeker at fotturistene i stor grad også benytter seg av veier i terrenget og at utbyggene slik sett heller vil være til gagn for dette.

Utbygger har egentlig ingen kommentarer til denne uttalelsen annet en at vi også har de samme erfaringene når det gjelder punkt 2.

7 – Ornitologisk Forening avdeling Sogn og Fjordane (OF)

OF er generelt urolige for omfanget av utbyggingene, og klager på at de mener utredningene er for begrenset.

Det er ikke konkrete punkt her som Utbygger kan kommentere annet enn at det er gjort flere undersøkelser av biologisk mangfold og Utbygger mener derfor at dette er mer enn tilstrekkelig utført og i henhold til dagens mal.

8 – Sogn og Fjordane Turlag (SFT)

SFT har kommet med følgende uttalelse til planene:

*Sett ut frå Turlaget sine interesser, vurderer vi dette som ei lite kontroversiell utbygging. Men vi er urolege for verknaden utbygginga vil få for landskapet i den relativt bratte skogkledde fjellsida. Vi ser frå andre stadar at rørgatetraseane i slike landskap vert **svært** godt synlege i mange, mange år.*

Utbyggers kommentarer:

1. Vi kan lage inntaket noe mer diskret både mht høyde og også eventuell faststøpt plastring på luftsiden, da det vil minske synsinntrykket.
2. Utbygger mener at med den boniteten som er i området vil merkene etter ei rørgate gro relativt fort igjen.

SFT kommenterer også turstien opp på nordsiden av elva, men de vet ikke hvor mye den er benyttet, og det er nok trolig fordi den ikke er så mye brukt.

Utbygger kan da konstatere at SFT ser på Botna kraftverk som lite kontroversiell.

9 – Naturvernforbundet Sogn og Fjordane (NVF)

NVF har følgende generelle bemerkninger:

1. NVF mener det er viktig å se på de samlede belastningene med 11 utbygginger i Fjærland.
2. NVE hevder at dette er negativt for naturlandskapet som da får konsekvenser for reiselivet og som igjen da får konsekvenser for næringslivet i bygda.

NVF har følgende spesielle bemerkninger:

Botna kraftverk:

Vi vil ikkje gå mot denne søknaden, men det må vere eit krav at minstevassføringa vert auka då elva er godt synleg i landskapet.

Utbygger har følgende kommentarer til de generelle punktene:

- Siden denne Sogndalspakken ble sendt ut på en felles høring fra NVE har jo den samlede belastningen kommet langt mer frem enn en bit for bit utbygging som det ellers argumenteres mot. De 5 første kraftverkene som det allerede er gitt konsesjon til, men som ennå ikke er bygget, blir derfor også vurdert inn i dette totalbildet. Utbygger konstaterer at NVF faktisk aksepterer en utbygging av Skeidsflåten, men de ønsker en større minstevannføring.
- Dette er kommentert over og vi henviser til Fjærland Reiselivslag sine egne uttalelser som konkluderer motsatt, og vi mener de nok ser dette klarest som har den beste oversikten.
- NVF mener at minstevannføringen bør økes på grunn av synsinntrykket. Utbygger mener at det trolig er bedre med mer minstevannføring om sommeren og ingen minstevannføring på vinteren ut i fra de vurderingene NVF legger til grunn.

Utbygger kan konstatere at NVF ikke vil gå i mot Botna kraftverk.

Utbygger kan da generelt se følgende avbøtende tiltak:

- Demningen kan reduseres til 3 m og med en mulig halvplastring på luftsiden for å dempe inntrykket dersom den synes fra dalbunnen.
- Tiltak for å dempe synsinntrykket kan være å legge rørgata litt i bue slik at traseen ikke synes fullt så godt.
- Det settes opp fuglekasser på utbyggingsstrekningen.

Utbygger har noen generelle kommentarer som følger:

- a) Utbygger ønsker å henvise oppmerksomheten til denne småkraftplanen for Fjærland hvor det påpekes at alle potensialene skal vurderes og håndteres likt uansett når de måtte komme i tid. Dvs. at selv om det er gitt 5 konsesjoner allerede, så skal det ikke trekke ned for de potensialene som er til behandling nå.
- b) Utbygger understreker at det er kommet inn høringsuttalelser fra lokale aktører i f.a. Fjærland Bygdelag og Fjærland Reiselivslag, som kjenner godt til lokale forhold og som støtter fullt og helt opp om en utbygging med klare argumenter.
- c) I dagens samfunn hvor FN sitt klimapanel akkurat kom ut med en meget sterk advarsel om klimagassutslippene og temperaturøkningen på kloden, blir dette spørsmålet rimelig enkelt. Disse hypotetiske verdiene oppveier i dette lyset på langt nær fordelene med ren fornybar energi.
- d) Det er flere som har kommentert at Fossekallen vil bli skadelidende, men for det første den er ikke rødlistet, men snarere livskraftig (LC). I tillegg vil vannføringen når det er lite vann, som det vises bekymring rundt, forbli den samme opp til noe over 5-persentilen både sommer og vinter, og følgelig mener utbygger at dette ikke er noe moment. Som et eventuelt avbøtende tiltak kan det også settes opp fuglekasser.

Vi oppsummere som følger:

1. Sogndal kommune ..... Positive uten forbehold
2. Fylkesmannen ..... Negativ, på grunn av synsinntrykket
3. Fylkeskommunen ..... Positive, med forslag til litt økt minstevannføring,
4. Statens vegvesen..... Positive, men må evt søke om veirett og nærhet til vei
5. Fjærland Bygdeutvalg, ... Positive, mener det er nødvendig for økonomien i bygda
6. Fjærland Reiselivslag, ... Positive, mener det gagnar reiselivsbransjen
7. Ornitologisk forening ..... Negative, frarår utbygging pga påstand om dårlig utredning
8. Sogn og Fjordane Turlag, ... Positive, og de sier dette er lite kontroversielt
9. Naturvernforbundet, ... Positive, de går ikke imot, men vil ha økt minstevannføring

Dersom det skulle bli behov for mer informasjon eller andre spørsmål, vennligst ta kontakt.

Vennlig hilsen
På vegne av Tyngdekraft AS

Einar Sofienlund,
Norsk Kraft as
Seniorrådgiver